

5-puntenplan

Voor een digitale overheid die werkt
Nederland veilig en sterk online

16 Oktober 2018
Jan Middendorp

Nederland veilig en sterk online

5-puntenplan voor een digitale overheid die werkt

1. Richt een Rijksinspectie Digitalisering op	3
2. Maak heldere regels en procedures zoals de begrotingsvoorschriften	4
3. Werk met een rapportagecyclus zoals de Rijksbegroting	4
4. Investeer in ICT-kennis en kunde en vooral in mensen	4
5. Werk samen met de private sector en huur slimmer in	4

5 puntenplan voor een digitale overheid die werkt

Om de snel digitaliserende samenleving bij te houden moet de overheid zich opnieuw uitvinden. Te vaak worden problemen in de informatiebeveiliging van de overheid gesignaleerd. De lijst met mislukte digitaliseringsprojecten groeit. Het huis van Thorbecke moet soms meer gaan werken als een technologie-startup. De VVD wil de kansen die digitalisering biedt pakken. Daarom doet zij vijf voorstellen voor een nieuwe aanpak en met meer resultaat aan de digitale overheid te werken om Nederland online veilig en sterk te houden.

Nederlanders maken zich zorgen over de razendsnelle veranderingen die digitalisering met zich mee brengt. Zij zien cyberhacks, de toenemende macht van *Silicon Valley* en vragen zich af of de Nederlandse overheid er nog wel is om hun wereld ook online veilig en sterk te houden. Als onze overheid de nieuwe wereld van online bankieren, sociale media en digitale economie niet bijhoudt, verliest zij de controle op de ontwikkelingen. Tegelijkertijd is er veel kennis en kunde bij de overheid en werken er goede mensen. De onthullingen over Russische cyberspionage recent illustreren dat.

Bij het uitvoeren van haar diverse portefeuilles met digitaliseringsprojecten bevindt de overheid zich vaak op nieuw terrein en is er te weinig kennisdeling tussen verschillende delen van de overheid. Oplossingen worden vaak gezocht in coördinatie vanuit de top en/of meer onafhankelijke controle. De commissie-Elias, het CIO-stelsel Rijk en het Bureau ICT Toetsing zijn belangrijke stappen geweest maar niet voldoende. Bij ICT-projecten gaat het vaak om kleine stapjes en snelle projectcycli. Er is dus een andere aanpak nodig: meer van onderaf en met meer kennisdeling op de werkvloer. De overheid is geen technologie-startup maar door een voorbeeld te nemen aan het ministerie van Financiën en haar rijksbrede inspanning de overheidsfinanciën op orde te houden kan zij succesvoller worden in haar digitale inspanning. De VVD doet vijf concrete voorstellen.

1. Richt een Rijksinspectie Digitalisering op

De overeenkomst tussen de vele digitaliseringstrajecten bij de overheid, is de kennis en kunde van ICT die daarbij nodig is. Omdat er bij al die projecten ook specifieke niet ICT-kennis nodig is wordt veel per departement gewerkt. Dat moet zo blijven maar de VVD wil een werkwijze waarin het delen van ervaring en kennis gestimuleerd wordt. Dat kan met een op het ministerie van Financiën en de Inspectie der Rijksfinanciën geïnspireerde werkwijze. Deze Inspectie der Rijksfinanciën werkt op alle departementen en is verweven met de rijksbrede overheidsinspanning voor solide overheidsfinanciën. Ambtenaren willen er graag werken.

Richt dus een Rijksinspectie Digitalisering op die rijksbreed gaat meewerken aan de digitale overheid. Niet “het wat” maar “het hoe” moet voor deze dienst centraal staan.

Departementen blijven zelf verantwoordelijk voor hun strategie en prioritering. De Rijksinspectie Digitalisering kan continu in de uitvoering van de overheidsinspanning meewerken en zo specifieke kennis en kunde delen. Door kennisdeling te stimuleren voorkomen we dat op elk ministerie de digitale overheid opnieuw wordt uitgevonden.

2. Maak heldere regels / procedures zoals de begrotingsvoorschriften

Stel op het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties regels en procedures voor digitaliseringsprojecten op. Breidt de bestaande spelregels voor planning, control en het toezicht op ICT projecten uit, analoog aan de rijksbegrotingsvoorschriften bij Financiën. Door deze te verbinden met interne controleprocessen en de auditcyclus op departementen wordt de digitaliseringsinspanning minder *ad hoc* en gericht en krijgen departementen handvatten om succesvoller te werken terwijl ze zelf verantwoordelijk blijven.

3. Werk met een rapportagecyclus zoals de Rijksbegroting

Creëer een wettelijke grondslag en een heldere rijksbrede plannings- en rapportagecyclus. De rijksbrede portefeuille digitaliseringstrajecten vraagt om veel en snelle actie tegelijkertijd. Zoals de jaarlijkse begrotingscyclus het ritme van het werk aan de rijksbrede financiën bepaalt, zo zou er ook een jaarlijkse gezamenlijk rapportagecyclus voor de digitaliseringsinspanning van de overheid moeten komen. Deze geeft een overzicht van de belangrijkste ICT-projecten en wordt opgebouwd uit een rapportage per departement.

4. Investeer in ICT-kennis en kunde en vooral in mensen

Om Nederland online sterker en veiliger te maken zijn er mensen met kennis en kunde nodig. Geef daarom de zoektocht van de overheid naar ICT-talent prioriteit. Zorg dat de wet voor beloningen in de publieke sector voor ICT-ers bij de overheid werkbaar blijft. Kijk naar speciale regelingen als er knelpunten zijn. De overheid heeft een groot voordeel in de slag om talent. Zij biedt projecten waar ICT-vakmensen die in het bedrijfsleven werken alleen maar van kunnen dromen. Zet dit in.

5. Werk samen met de private sector en huur slimmer in

Werk waar mogelijk samen met de private sector. Bouw zo ook aan kennis om beter grip op externe inhuur en aanbestedingen te krijgen. Bij veel mislukte ICT-projecten veranderden opdracht, budget en timing van het project ook vaak doordat de Tweede Kamer steeds nieuwe dingen vroeg. Formuleer een ICT-aanbestedingsstrategie en veranker daarin zoveel mogelijk resultaatverplichtingen. Spreek af dat je een spoorlijn van Amsterdam naar Utrecht bij het bouwen niet kan verleggen naar Rotterdam en dat dat ook geldt bij ICT-projecten.